

Ks. Damian Kwiatkowski

Kuria Metropolitalna – Częstochowa

d.t.kwiatkowski@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0223-5148

Article submitted: 30.08.2025; accepted: 20.10.2025.

Domowy Kościół w dziedzictwie Kościoła częstochowskiego

The Domestic Church in the heritage of the Church in Częstochowa

Abstrakt: Domowy Kościół, rodzinna gałąź Ruchu Światło-Życie, od 1973 r. jest integralną częścią życia Kościoła częstochowskiego. Powstał równolegle z rozwojem Ruchu Światło-Życie w Polsce, w ścisłej więzi z diecezjalnym duszpasterstwem rodzin. Jego struktura obejmuje kręgi parafialne, rejony odpowiadające regionom duszpasterskim, skupiając obecnie ok. 200 małżeństw w 44 kręgach. Owocem formacji są liczne dzieła służące całej wspólnotie diecezjalnej: audycje radiowe, czuwania jasnogórskie, grupa „Dobro Liturgii”, inicjatywy muzyczne, teatr jasełkowy, modlitwa małżonków i wiele innych. W stulecie archidiecezji Domowy Kościół jawi się jako dynamiczne środowisko formacji rodzin i wsparcia misji Kościoła lokalnego.

Słowa kluczowe: Domowy Kościół, Ruch Światło-Życie, archidiecezja częstochowska, formacja rodzin, duszpasterstwo małżeństw

Abstract: The Domestic Church, the family branch of the Light-Life Movement, has been an integral part of the life of the Church in Częstochowa since 1973. It emerged in parallel with the development of the movement in Poland, in close connection with the diocesan family ministry. Its structure includes parish circles and regions corresponding to pastoral regions, currently gathering around 200 married couples in 44 circles. The fruits of its formation include numerous initiatives serving the

entire diocesan community: radio broadcasts, Jasna Góra vigils, the Dobro Liturgii group, musical initiatives, nativity theatre productions, spousal prayer meetings, and many others. On the centenary of the archdiocese, the Domestic Church stands out as a dynamic environment for the formation of families and the support of the local Church's mission.

Keywords: Domestic Church, LightLife Movement, Archdiocese of Częstochowa, family formation, marriage ministry

Wprowadzenie

Jubileusz stulecia istnienia Kościoła częstochowskiego (1925-2025) to funkcjonowanie w tym historycznym okresie diecezji, a następnie, od 1992 roku, archidiecezji częstochowskiej. W tym fakcie można dostrzec ciągłość trwania podstawowej struktury Kościoła partykularnego, w której urzeczywistnia się mistyczne Ciało Chrystusa – jeden Kościół katolicki¹. Skłania to do refleksji nad pytaniem, czy ta część Kościoła powszechnego właściwie realizowała swój cel istnienia. W obliczu współczesnych wyzwań stojących przed Kościołem szczególne znaczenie ma troska o małżeństwa i rodziny². Dostrzegając zarówno zagrożenia wobec rodziny, jak i jej potencjał w budowaniu środowiska wiary Kościół nieustannie zachęca do odkrywania jej prawdziwego znaczenia³. W niniejszym artykule omówione zagadnienie zostanie zawężone do jednego aspektu, czyli troski o formację rodzin w ramach Domowego Kościoła – rodzinnej gałęzi Ruchu Światło-Życie.

Niniejsze opracowanie jest próbą ukazania troski o rodziny w ramach Domowego Kościoła w kontekście życia i działalności archidiecezji częstochowskiej. Temat ten, mimo wieloletniej obecności wspólnot Domowego Kościoła w strukturach duszpasterstwa diecezjalnego, nie doczekał się dotąd samodzielnego opracowania naukowego. Podjęcie go ma na celu nie tylko przybliżenie lokalnych uwarunkowań i specyfiki tej wspólnoty, lecz także ukazanie jej wkładu w duchowe dziedzictwo Kościoła częstochowskiego.

Refleksja koncentruje się wokół kluczowych zagadnień związanych z historią, duchowością i strukturą organizacyjną Domowego Kościoła, jak również z owocami jego działalności oraz aktualną kondycją wspólnoty. Perspektywa badawcza ogranicza się do archidiecezji częstochowskiej, co pozwala na bardziej pogłębione uchwycenie dynamiki rozwoju oraz wcielenia charyzmatu Domowego Kościoła do lokalnego środowiska wiary.

¹ Por. Pius XII, encyklika *Mystici Corporis Christi*, nr 40; Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o kościele *Lumen gentium*, nr 26–28.

² Por. Jan Paweł II, adhortacja apostołska *Familiaris consortio* (dalej FC), nr 65.

³ Por. Tenże, List do rodzin *Gratissimam sane*, nr 13–16.

W analizie zastosowano metody analityczno-syntetyczną i historyczno-teologiczną, polegające na zestawieniu źródeł określających naturę Domowego Kościoła z materiałami dotyczącymi jego funkcjonowania na terenie archidiecezji w czasie jej istnienia. Dzięki temu możliwe staje się wskazanie, w jakim stopniu duchowość małżeńska i rodzinna, a także założenia programu formacyjnego i strukturalnego, znalazły odzwierciedlenie w praktyce duszpasterskiej Kościoła częstochowskiego⁴.

Podstawę źródłową stanowią publikacje i dokumenty Domowego Kościoła oraz Ruchu Światło-Życie, oraz materiały archidiecezjalne – zarządzenia, diecezjalne wydawnictwa urzędowe, a także relacje uczestników ruchu. Uzupełnienie stanowi literatura teologiczna i pastoralna poświęcona duchowości małżeńskiej oraz formacji rodzin. Zestawienie tych źródeł pozwoli na sformułowanie syntetycznego obrazu obecności i znaczenia Domowego Kościoła w życiu Kościoła częstochowskiego.

1. Troska Kościoła częstochowskiego o rodziny

Formacja rodzin w Kościele dokonuje się na wiele sposobów. Duszpasterstwo rodzin jest ukierunkowane na realizację zbawczego planu dotyczącego małżeństwa i rodziny. Szczególnymi przestrzeniami głoszenia Bożego zamysłu oraz towarzyszenia duszpasterskiego rodzinie są duszpasterstwo małżeństw, wspieranie rodziców w wychowaniu i katechizacji dzieci oraz poradnictwo małżeńsko-rodzinne. Rodzina, oparta na sakramencie małżeństwa, jest w Kościele nie tylko adresatem działań duszpasterskich, ale również ich podmiotem. Jako tzw. Kościół domowy pełni misję ewangelizacji, katechizacji i apostołstwa, szczególnie w przestrzeni życia codziennego, poprzez głoszenie Ewangelii miłości i życia⁵.

W trosce o rodziny archidiecezja częstochowska wykształciła różnorodne struktury duszpasterskie⁶, takie jak: powoływanie dekanalnych duszpasterzy rodzin, utworzenie Referatu lub Wydziału Duszpasterstwa Rodzin w Kurii diecezjalnej, Duszpasterstwo Rodzin, Duszpasterstwo Poradnictwa Rodzinnego, Duszpasterstwo Małżeństw „KANA” i Wychowania Prorodzinnego, Dom Samotnej Matki i Dziecka, Duchowa Adopcja Dzieci Poczętych, Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, Duszpasterstwo Związków Niesakramentalnych, Klub Rodzin Katolickich, Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Archidiecezjalnym Ośrodku Duszpasterstwa Rodzin

⁴ Por. M. Nowak, *Metodologia nauk teologicznych. Wprowadzenie do badań naukowych w teologii*, Lublin 2019, s. 145–149.

⁵ Por. Jan Paweł II, encyklika *Evangelium vitae*, nr 92; FC, nr 71–72; Franciszek, adhortacja apostolska *Amoris laetitia*, nr 200; J. Goleń, *Duszpasterstwo rodzin wsparciem rodziców w wychowaniu*, „Roczniki Teologiczne” 66 (2019) z. 6, s. 178.

⁶ Należy zauważyć, że przedstawione w niniejszym opracowaniu struktury duszpasterstw rodzin nie zawsze odpowiadają terminologii powszechnie przyjętej w Polsce w tym zakresie. W artykule przyjęto nazewnictwo występujące w dokumentach urzędowych archidiecezji częstochowskiej, traktując je jako nazwy własne poszczególnych elementów diecezjalnych struktur duszpasterskich.

prowadzona przez Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Psychologów „Macierz”, Diecezjalny Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin, Studium Życia Rodzinnego⁷ oraz Archidiecezjalny Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin „Nazaret”⁸.

Równolegle powstały ruchy, stowarzyszenia i bractwa prorodzinne, m.in.: Arcybractwo Najświętszej Rodziny, Domowy Kościół Ruchu „Światło-Życie”, Ruch Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego, Stowarzyszenie „Miłość i Odpowiedzialność”, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, Stowarzyszenie Rodziców Rodzin Wielodzietnych oraz Wspólnota Przymierza Rodzin „Mamre”. Większość z wymienionych inicjatyw traktuje rodzinę jako podmiot swych wysiłków duszpasterskich. Ideę realizacji podmiotowości rodziny w ramach misji Kościoła szczególnie odnajdujemy we wspólnotach Domowego Kościoła Ruchu „Światło-Życie” oraz Wspólnoty Przymierza Rodzin „Mamre”⁹.

Większość spośród wymienionych powyżej inicjatyw traktuje rodzinę jako podmiot swych wysiłków duszpasterskich. Ideę realizacji podmiotowości rodziny w ramach misji Kościoła można w szczególnie sposób odnaleźć we wspólnotach Domowego Kościoła Ruchu „Światło-Życie” oraz Wspólnocie Przymierza Rodzin „Mamre”¹⁰. Jednak druga z wymienionych wspólnot ma szerszy charakter, obejmując nie tylko małżonków i rodziny: „Jej celem jest służenie głównie rodzinom, ale też osobom samotnym. Obejmuje wszystkie grupy wiekowe, ludzi różnych zawodów, młodzież, osoby żyjące samotnie i całe rodziny. Pomaga swoim członkom wzrastać w świętości i pragnie przyczyniać się do odnowy i uświęcenia życia w rodzinach, w parafiach, w różnych wspólnotach kościelnych. Korzysta m.in. z doświadczeń katolickiej Odnowy w Duchu Świętym”¹¹.

⁷ Por. J. Walicki, *Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1968*, Częstochowa 1968, s. 32; J. Związek, *Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1978*, Częstochowa 1978, s. 51; M. Duda, S. Jasioneł, M. Mikołajczyk, P. Maciążek, *Kościół częstochowski 1987. Katalog osób i instytucji*, Częstochowa 1987, s. 32–33; J. Mielczarek, M. Mikołajczyk, *Archidiecezja częstochowska. Katalog 1993*, Częstochowa 1993, s. 56–57; Tenże, *Archidiecezja częstochowska. Katalog 2005*, Częstochowa 2006, s. 79–80; P. Wolnicki, *Archidiecezja częstochowska. Katalog 2011*, Częstochowa 2012, s. 78–79.

⁸ Por. W. Depo, *Statut Archidiecezjalnego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin NAZARET*, „Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie” 8 (2020) nr 4, s. 36–40.

⁹ Por. J. Mielczarek, M. Mikołajczyk, *Archidiecezja częstochowska. Katalog 2005*, s. 116; P. Wolnicki, *Archidiecezja częstochowska. Katalog 2011*, s. 118–119.

¹⁰ Wśród polskich wspólnot i stowarzyszeń katolickich wyspecjalizowanych w pracy na rzecz rodziny znajdziemy również: Przymierze Rodzin, Equipes Notre-Dame, Wspólnota Emmanuel, Ruch Szentszacki, Ruch Spotkania Małżeńskie. Por. T. Królak, *Duszpasterstwo rodzin*, [w:] *Kościół w Polsce 2023. Raport. Katolicka Agencja Informacyjna Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego J. Paderewskiego*, red. J. Operacz, Warszawa 2023, s. 111; W. Śmigiel, *Ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy wspierające rodzinę jako Kościół domowy*, [w:] *Rodzina jako Kościół domowy*, red. A. Tomkiewicz, W. Wieczorek, Lublin 2010, s. 462.

¹¹ W. Cyran, *Wspólnota Przymierza Rodzin „Mamre”*, Częstochowa 2008, s. 8.

2. Powstanie Domowego Kościoła w Kościele częstochowskim

Historia rodzinnej gałęzi Ruchu Światło-Życie jest krótsza niż dzieje diecezji częstochowskiej. Ruch ten rozwijał się stopniowo, a jego rodzinna gałąź – Domowy Kościół – powstała w odpowiedzi na dostrzeżoną potrzebę włączenia środowisk rodzinnych w formację oazową¹². Pierwsze próby organizowania rekolekcji rodzin, zwanych wówczas Oazami Rodzin, choć początkowo ograniczone zasięgiem, miały miejsce w 1973 r.¹³ Wówczas – jak podano w publikacji wydanej na jubileusz 50-lecia Domowego Kościoła – zaznaczono, że w Kościele częstochowskim: „Pierwszy krąg Domowego Kościoła powstał już w 1973 w parafii pw. św. Wojciecha w Częstochowie, a później w parafii archikatedralnej pw. Świętej Rodziny. W pierwszych Oazach Rodzin uczestniczyło także kilka małżeństw z Częstochowy, które rozpoczęły regularne comiesięczne spotkania”¹⁴. Faktycznie, gdy Domowy Kościół zaczął istnieć jako odrębna gałąź Ruchu Światło-Życie, niemal równocześnie pojawił się także w diecezji częstochowskiej. Wśród uczestników pierwszych rekolekcji Domowego Kościoła znajdowały się małżeństwa m.in. z tej diecezji. Jak podaje Dorota Seweryn – wieloletnia współpracownica ks. Franciszka Blachnickiego, założyciela Ruchu Światło-Życie i Domowego Kościoła – obecność małżeństw częstochowskich na początku była zauważalna¹⁵. Nie dziwi zatem, że po doświadczeniu formacyjnym wyniesionym z Oazy Rodzinnej chętnie podjęły one całoroczną pracę w małej wspólnotie rodzinnej.

¹² Świadomość potrzeby formacji małżeństw i rodzin w Ruchu Światło-Życie ukształtowała się u ks. Franciszka Blachnickiego już w pierwszych latach jego działalności formacyjnej. Analiza postaw religijnych dzieci i młodzieży uczestniczących w rekolekcjach oazowych doprowadziła go do wniosku, że istnieje poważny kryzys wychowania chrześcijańskiego w rodzinach, spowodowany zanikiem katechumenatu rodzinnego. W konsekwencji uznał, iż realizacja zasadniczego celu Ruchu, jakim jest pogłębiona odnowa życia chrześcijańskiego, wymaga zakorzenienia idei Żywego Kościoła w środowisku rodzinnym. Na ten kierunek myślenia wpłynęła również świadomość istnienia międzynarodowego ruchu małżeństw katolickich *Équipes Notre-Dame*, działającego we Francji od 1938 r. Por. F. Blachnicki, *Sympatycy czy chrześcijanie. Katechumenat na dzisiejszą godzinę*, oprac. D. Franków, Kraków 2011, s. 89–90; F. Blachnicki, *Idąc, czyńcie uczniami. Rozważania o uczniach Pana*, oprac. M. Wiatrowska, Kraków 2008, s. 59; A. Wodarczyk, *Tak wszystko się zaczęło. Ruch Światło-Życie. Charyzmat i wierność. Materiały pomocnicze do katechez i konferencji*, Katowice 2014, s. 36.

¹³ W ten sposób działalność Ruchu Światło-Życie, który wówczas posługiwał się jeszcze nazwą Ruch Żywego Kościoła, zaczęła obejmować wszystkie stany oraz różnorodne środowiska społeczne obecne w Kościele. W 1973 r., jak podają opracowania o Ruchu, w Lublinie rozpoczął się rok pracy małej grupy określanej mianem kręgu rodzinnego, prowadzonej osobiście przez ks. Blachnickiego. Tym samym już od 1973 r. funkcjonowały dwa fundamentalne elementy istnienia Domowego Kościoła – rekolekcje oraz całoroczna praca w kręgu. Por. A. Wodarczyk, *Ruch Światło-Życie. Osoba założyciela, historia ruchu i rozwój w Archidiecezji Katowickiej*, „Śląskie Studia Historyczno–Teologiczne” 27/28 (1994/1995), s. 349–352.

¹⁴ K. Maciejewska, P. Maciejewski, *Bogu dziękujecie ducha nie gacie*, Kraków 2023, s. 81.

¹⁵ Por. D. Seweryn, *Nasze korzenie. Wspomnienia i świadectwo*, Kraków 2019, s. 298.

We wspomnieniach ks. Jana Wilka, pierwszego moderatora diecezjalnego Domowego Kościoła w diecezji częstochowskiej, opisane są początki tego dzieła: „W oazach ogólnopolskich brało również udział kilka małżeństw z Częstochowy. Bp Stefan Bareła pragnął, by uczestniczyły one w dniach skupienia na miejscu, w diecezji. Taką «oazą» pierwszej oazy rodzin stała się parafia św. Barbary w Częstochowie. Na comiesięczne spotkania przyjeżdżałem z Lublina”¹⁶. Zaangażowanie ks. Wilka w rozwój Domowego Kościoła mogło wynikać z faktu, że w czasie studiów na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego spotkał ks. Blachnickiego jako wykładowcę teologii fundamentalnej. Swoje badania naukowe ukierunkował na tematykę duszpasterstwa rodzin, czego owocem była obroniona w 1978 r. rozprawa doktorska pt. „Rodzina chrześcijańska jako optymalne środowisko wychowania małego dziecka”. Zainteresowania naukowe oraz osobista znajomość założyciela Ruchu Światło-Życie sprawiły, że ks. Wilk został skierowany do jednej z pierwszych ogólnopolskich Oaz Rodzinnych w Dursztynie, a następnie zaangażował się w rozwój Domowego Kościoła¹⁷.

Powstanie Domowego Kościoła w diecezji częstochowskiej od początku pozostawało w ścisłej relacji z istniejącym już rozbudowanym duszpasterstwem rodzin. Wpływ na rozwój Domowego Kościoła miała m.in. pani Janina Orzech. Jak wynika z relacji Marii i Franciszka Kaletów, pierwszej pary diecezjalnej Domowego Kościoła, zaproszenie do kręgu w parafii św. Barbary w Częstochowie przyszło z Kurii, a jego organizacją i zapisami na rekolekcje zajmowała się właśnie pani Orzech z racji swojego zaangażowania w duszpasterstwo rodzin¹⁸.

Początki Domowego Kościoła w archidiecezji częstochowskiej przypadają na wczesny okres kształtowania się tej wspólnoty w Kościele i mogły posiadać charakter nie w pełni uporządkowany. Specyfika tego procesu w diecezji częstochowskiej wskazuje jednak na umiejętne włączenie rozwijającego się ruchu w istniejące już struktury duszpasterstwa rodzin oraz na znaczące wsparcie osób zaangażowanych w życie diecezji. Można przypuszczać, że dzięki temu udało się uniknąć typowych trudności towarzyszących początkowym etapom podobnych inicjatyw, a sam Domowy Kościół szybko osiągnął dojrzałość organizacyjną, owocując trwałą strukturą i dynamicznym napływem nowych małżeństw do wspólnoty.

¹⁶ Por. J. Wilk, *30 lat Domowego Kościoła, Wspomnienia ks. prał. Jana Wilka*, „Niedziela częstochowska” 29/2003, <https://m.niedziela.pl/artukul/17805/nd/Wspomnienia-ks-pral-Jana-Wilka> [16.06.2025].

¹⁷ Por. Tamże; S. Gasiński, *Wspomnienie o śp. ks. Janie Wilku*, „Częstochowskie Studia Teologiczne” 34 (2006), s. 243–246.

¹⁸ Por. A. Cichobłazińska, *30 lat Domowego Kościoła, Oazowa przygoda z Chrystusem*, „Niedziela częstochowska” 29/2003, <https://m.niedziela.pl/artukul/17804/nd/Oazowa-przygoda-z-Chrystusem> [16.06.2025].

3. Charakterystyka Domowego Kościoła

Jak możemy przeczytać w Zasadach Domowego Kościoła: „DK jest małżeńsko-rodzinnym ruchem świeckich w Kościele, skupiającym małżeństwa sakramentalne, działającym w ramach Ruchu Światło-Życie, który jest jednym z nurtów posoborowej odnowy Kościoła w Polsce. DK łączy w sobie charyzmaty Ruchu Światło-Życie i międzynarodowego ruchu małżeństw katolickich Équipes Notre-Dame (END)”¹⁹. Charyzmat Domowego Kościoła koncentruje się na duchowości małżeńskiej, w której małżonkowie dążą do uświęcenia się poprzez jedność małżeńską. Formacja realizowana w tym duchu przyczynia się do odnowy Kościoła lokalnego, wcielając w życie idee Nowego Człowieka, Nowej Wspólnoty i Nowej Kultury. Podstawową przestrzenią formacji jest samo małżeństwo i rodzina²⁰.

Duchowość małżeńska znajduje swój wyraz w zobowiązaniach, do których należą: codzienny Namiot Spotkania²¹, codzienna modlitwa małżeńska, codzienna modlitwa rodzinna, regularne studium Pisma Świętego, comiesięczny dialog małżeński, reguła życia (systematyczna praca nad sobą, małżeństwem i rodziną) oraz uczestnictwo – przynajmniej raz w roku – w rekolekcjach Domowego Kościoła. Są to praktyki, które w naturalny sposób kształtują rodzinę jako wspólnotę chrześcijańską i mają doprowadzić do uformowania dojrzałych chrześcijan, małżonków i rodzin²².

Formacja małżeństw prowadzona jest także w małych grupach zwanych kręgami, liczących od 4 do 7 małżeństw, często z jednej parafii. Spotkaniem każdego kręgu kieruje para animatorska, wspierana przez kapłana pełniącego funkcję moderatora – opiekuna duchowego. Integralnym elementem systemu formacyjnego są rekolekcje rodzinne, obejmujące piętnastodniowe oazy rodzin (I–III stopnia) dla małżonków i dzieci, Oazy Rekolekcyjne Animatorów Rodzin (I–II stopnia) oraz rekolekcje tematyczne, diakonie i inne rekolekcje organizowane przez Ruch Światło-Życie, których nie tworzą katalogu zamkniętego²³.

¹⁹ Por. *Zasady Domowego Kościoła gałęzi rodzinnej Ruchu Światło-Życie*, Kraków 2021 (dalej ZDK), nr 2.

²⁰ Por. D. Kwiatkowski, *Wtajemniczenie w małżeństwo. Domowy Kościół – małżeństwo w formacji Ruchu Światło-Życie*, Częstochowa 2023, s. 162.

²¹ Według ks. Franciszka Blachnickiego Namiot Spotkania to praktyka codziennej i osobistej modlitwy oraz dialogu z Bogiem, która jest centralnym elementem życia chrześcijańskiego. Opisał ją w następujący sposób: „Modlitwa to jest spotkanie, spotkanie zaś dokonuje się pomiędzy osobami. Tylko osoby mogą się spotkać. Spotkanie jest zawsze najpierw i przede wszystkim spotkaniem się dwóch osób – ja i ty. Polega ono na tym, że ja staję w obliczu drugiej osoby, przeżywając ją jako ty w stosunku do swojego ja. Jeżeli przeniesiemy to określenie na relację człowieka do Boga, to otrzymamy dokładne, precyzyjne określenie istoty modlitwy. Istotą modlitwy jest spotkanie osoby człowieka z Osobą Boga”. F. Blachnicki, *Namiot Spotkania*, Krościenko 2000, s. 8.

²² Por. ZDK, nr 15; Centralna Diakonia Domowego Kościoła, *Oaza nowego życia I stopnia dla rodzin. Podręcznik*, wyd. VI popr. i uzupełn., Kraków 2013, s. 20–22.

²³ Por. D. Kwiatkowski, *Wtajemniczenie w małżeństwo*, s. 172.

4. Struktura Domowego Kościoła w Kościele częstochowskim

Struktura organizacyjna Domowego Kościoła w Kościele częstochowskim od początku charakteryzowała się wyrazistością i ciągłością w swym funkcjonowaniu. Wynikało to zapewne z jej ścisłego powiązania z rozbudowanymi strukturami duszpasterstwa rodzin w diecezji, obejmującymi m.in. powołanie w ramach Kurii diecezjalnej specjalnego referatu, a następnie wydziału odpowiedzialnego za to duszpasterstwo²⁴.

4.1. Odpowiedzialni

Odpowiedzialność za Domowy Kościół w diecezji biorą na siebie małżonkowie zwani parą diecezjalną oraz wspomagający ich kapłan – moderator diecezjalny Domowego Kościoła²⁵. W Kościele częstochowskim funkcję pary diecezjalnej sprawowali kolejno: Maria i Franciszek Kaletowie (1973–1985), Irena i Józef Błaszczykowie (1985–1988), Lidia i Józef Smolnikowie (1988–1991), Zdzisława i Stanisław Zalewscy (1991–1997), Elżbieta i Ryszard Podolakowie (1997–2001), Anastazja i Andrzej Filipscy (2001–2004), Elżbieta i Roman Jagodowie (2004–2009), Urszula i Henryk Szewczykowie (2009–2014), Agnieszka i Krzysztof Kubiccy (2014–2018), Anna i Leszek Marcowie (2018–2021), Małgorzata i Jacek Karbownikowie (2021–2024). Obecnie, od 2024 r., posługę tę pełnią Elżbieta i Paweł Cierpica. Moderatorami diecezjalnymi byli: ks. Jan Wilk (1973–1995), ks. Dariusz Nowak (1995–2001), ks. Adam Hrabia (2001–2006), ks. Marek Kundzicz (2006–2018), ks. Damian Kwiatkowski (2018–2024), ks. Jacek Kijas (2021–2024), a od 2024 r. funkcję tę pełni ks. Norbert Tomczyk²⁶.

4.2. Podział terytorialny

Stabilność Domowego Kościoła w archidiecezji częstochowskiej wyraża się także w jego dopracowanej strukturze organizacyjnej. Domowy Kościół funkcjonuje w układzie: rodzina – krąg przy parafii – rejon – diecezja – filia – kraj. W archidiecezji zachowany jest także specyficzny podział na regiony duszpasterskie²⁷. Zostały

²⁴ Por. J. Związek, *Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1978*, s. 51

²⁵ Por. ZDK, nr 37.

²⁶ Por. M. Karbownik, J. Karbownik, *Pary diecezjalne i moderatorzy diecezjalni odpowiedzialni za Domowy Kościół archidiecezji częstochowskiej w latach 1973–2023*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Longiewka, Częstochowa 2023, s. 15–2; *Domowy Kościół Archidiecezji Częstochowskiej*, „Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie” 13 (2025) nr 3, s. 43–44.

²⁷ Podział terytorialny Kościoła zasadniczo składa się z najmniejszych jednostek organizacyjnych wierznych, wraz z własnym duszpasterzem – proboszczem, którymi są parafie. Drugi poziom podziału

one utworzone w 1982 r. i mają charakter duszpasterski, a nie administracyjny. Wy różnia się regiony: częstochowski, radomszczański, wieluński i zawierciański²⁸.

Struktura Domowego Kościoła odpowiada temu podziałowi w ten sposób, że rejonny ruch pokrywają się z regionami diecezji. Region częstochowski, z uwagi na dużą liczbę kręgów, został podzielony na trzy rejon: Rejon częstochowski I²⁹ – patron św. Józef, Rejon częstochowski II³⁰ – patronka Matka Boża Częstochowska, Rejon częstochowski III³¹ – patron św. Jan Kanty. Pozostałe rejon: Rejon radomszczański³² – patroni św. Zelia i Ludwik Martin, Rejon wieluński³³ – patronka św. Joanna Beretta Molla, Rejon zawierciański³⁴ – patronka Matka Boża Leśniowska³⁵.

Obecnie stan przynależności kręgów do rejonu podaje oficjalny internetowy serwis Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej (cz.oaza.pl/dk). Do rejonu częstochowskiego I należą: dwa kręgi przy parafii św. Józefa Rzemieślnika w Częstochowie, krąg przy parafii św. Zygmunta w Częstochowie, krąg przy parafii św. Jądwigi Śląskiej w Częstochowie, krąg przy parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Częstochowie³⁶. Do rejonu częstochowskiego II należą: dwa kręgi przy parafii św. św. Piotra i Pawła w Częstochowie, krąg przy parafii Najświętszego Zbawiciela w Blachowni, dwa kręgi przy parafii Podwyższenia Krzyża w Częstochowie, krąg przy parafii Pierwszych Męczenników Polskich w Częstochowie, krąg przy parafii

terytorialnego to dekanaty, tworzy je około dziesięć parafii. Połączone dekanaty budują diecezje, a diecezje metropolie, które są tradycyjnie nazywane prowincjami. Por. E. Klima, *Struktury Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica” 11 (2011), s. 70.

²⁸ Por. S. Bareła, *Dekret o ustanowieniu regionów duszpasterskich w diecezji częstochowskiej*, „Wiadomości Archidiecezji Częstochowskiej” 56 (1982), s. 43; Tenże, *Statut regionów duszpasterskich diecezji częstochowskiej*, „Wiadomości Archidiecezji Częstochowskiej” 57 (1983), s. 154–157. M. Duda, *Pasterz i Ojciec*, [w:] *Człowiek zawierzenia. Stefan Bareła, III Biskup częstochowski (1916–1984)*, red. W. Dąbrowska, M. Duda, M. Mikołajczyk, Częstochowa 1986, s. 56.

²⁹ Rejon ten obejmuje dekanaty: św. Antoniego z Padwy w Częstochowie, św. Józefa w Częstochowie, św. Zygmunta w Częstochowie, olsztyński, porajski.

³⁰ Rejon ten obejmuje dekanaty: Najświętszej Maryi Panny Jasnogórskiej w Częstochowie, Podwyższenia Krzyża Św. w Częstochowie (świętokrzyski), blachowieński, truskolaski.

³¹ Rejon ten obejmuje dekanaty: św. Wojciecha BM w Częstochowie, kłobucki, miedźnowski, mstowski, mykanowski, klomnicki.

³² Rejon ten obejmuje dekanaty: św. Lamberta w Radomsku, Najświętszego Serca Pana Jezusa w Radomsku, rozprzański, sulmierzycki, brzeźnicki, gidelski, gorzkowicki, Kodrąbski, pajęczański.

³³ Rejon ten obejmuje dekanaty: Najświętszej Maryi Panny Pocieszenia w Wieluniu, św. Wojciecha BM w Wieluniu, praszowski, osjakowski, mokrski, krzepicki, działoszyński.

³⁴ Rejon ten obejmuje dekanaty: św. Piotra i Pawła Apostołów w Zawierciu, Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Zawierciu, myszkowski, koziegłowski, żarecki.

³⁵ Por. E. Jagoda, R. Jagoda, *Świadectwo Elżbiety i Romana Jagodów, VII z kolei pary diecezjalnej, ukazujące czas posługi w Domowym Kościele (2004–2009) jako błogosławiony czas wzrastania i działania*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 52; *Rejony*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=9 [14.06.2025]; *Struktura rejonowa Domowego Kościoła*, „Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie” 13 (2025) nr 3, s. 44–45.

³⁶ *Rejon częstochowski I*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=59 [14.06.2025].

św. Kaspra del Bufalo w Częstochowie, krąg przy parafii św. Faustyny Dziewicy w Częstochowie, krąg przy parafii św. Józefa we Wręczycy Wielkiej³⁷. Do rejonu częstochowskiego III należą: trzy kręgi przy parafii św. Jana Kantego w Częstochowie, dwa kręgi przy parafii św. Maksymiliana M. Kolbego w Częstochowie, krąg przy parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Witkowicach, krąg przy parafii Jezusa Chrystusa Dobrego Pasterza w Wierzchowsku, krąg przy parafii św. Brata Alberta Chmielowskiego w Częstochowie, krąg przy parafii św. Wawrzyńca w Borownie³⁸. Do rejonu radomszczańskiego należą: dwa kręgi przy parafii św. Marii Magdaleny w Radomsku, krąg przy parafii św. Lamberta w Radomsku, krąg przy parafii Trójcy Przenajświętszej w Bogdanowie, krąg przy parafii Najświętszej Marii Panny Anielskiej w Kleszczowie³⁹. Do rejonu wieluńskiego należą: krąg przy parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Wieluniu, krąg przy parafii Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Wieluniu, krąg przy parafii św. Franciszka z Asyżu w Zajączkach, krąg przy parafii św. Rodziny w Praszcze, krąg przy parafii św. Jakuba Apostoła w Krzepicach⁴⁰. Do rejonu zawierciańskiego należą: krąg przy parafii św. Michała Archanioła w Pińczycach, krąg przy parafii św. Bartłomieja Apostoła we Włodowicach, krąg I przy parafii św. Mikołaja B.W. w Niegowej, krąg II przy parafii św. Mikołaja B.W. w Niegowej, krąg przy parafii św. Stanisława Kostki w Zawierciu⁴¹. Według danych z jubileuszu 50-lecia Domowego Kościoła w archidiecezji częstochowskiej, przypadającego w 2023 r., „w tej chwili do DK archidiecezji częstochowskiej należy prawie 200 małżeństw formujących się w 44 kręgach”⁴².

Rozbudowana struktura Domowego Kościoła w Archidiecezji Częstochowskiej zdaje się potwierdzać, że mamy do czynienia ze wspólnotą dojrzałą i dynamicznie rozwijającą się, w której życie duchowe oraz zaangażowanie formacyjne owocowały łatwością przyłączania się nowych osób. Można zatem przyjąć, że wszystkie zasadnicze elementy duchowości i programu formacyjnego tej wspólnoty były realizowane w sposób integralny, stając się czytelnym świadectwem wiary, które przyciągało innych do uczestnictwa w jej życiu.

5. Dzieła w Kościele częstochowskim wyrosłe w środowisku Domowego Kościoła

Wspólnota Domowego Kościoła w archidiecezji częstochowskiej, podejmując dzieło budowania kultury chrześcijańskiej, wypracowała liczne inicjatywy, które

³⁷ *Rejon częstochowski II*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=2263 [14.06.2025].

³⁸ *Rejon częstochowski III*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=2268 [14.06.2025].

³⁹ *Rejon radomszczański*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=61 [14.06.2025].

⁴⁰ *Rejon wieluński*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=63 [14.06.2025].

⁴¹ *Rejon zawierciański*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=57 [14.06.2025].

⁴² A. Grudzińska, *Trochę historii, czyli jak powstał Domowy Kościół archidiecezji częstochowskiej*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 9.

z czasem stały się trwałym elementem życia tego Kościoła lokalnego. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady tych dzieł, ukazujące szerokie spektrum zaangażowania w rozwój Kościoła małżeństw formujących się w Domowym Kościele. Ich wspólną cechą jest otwartość na osoby spoza wspólnoty, co wpisuje się w ducha służby i odpowiedzialności za szerszą społeczność wiernych. Przykłady te potwierdzają, że wiele osób związanych z Domowym Kościołem osiągnęło dojrzałość w wierze, umiejętność odczytywania znaków czasu oraz gorliwość w podejmowaniu posługi na rzecz Kościoła. Świadczy o tym zarówno różnorodność, jak i liczba inicjatyw zrodzonych w łonie tej wspólnoty.

5.1. Audycje radiowe w radiu Fiat

W ramach działalności Katolickiego Radia Fiat – rozgłośni będącej jednostką organizacyjną Archidiecezji Częstochowskiej – rozpoczęto emisję audycji poświęconych Domowemu Kościołowi, rodzinnej gałęzi Ruchu Światło-Życie. Utrwaliło się, że są one nadawane na żywo w każdy wtorek (o godz. 19:00)⁴³. Audycje te pełnią funkcję cyklicznego upowszechniania wiedzy o wspólnotcie, przybliżania osoby Założyciela, a także mają wymiar ewangelizacyjny, promując wartość wiary, małżeństwa i rodziny. Ich istotnym walorem jest stworzenie przestrzeni do dawania świadectwa przez małżonków o realizowaniu zobowiązań duchowości małżeńskiej oraz o zaangażowaniu w życie Kościoła lokalnego i jego wydarzenia⁴⁴.

5.2. Czuwania na Jasnej Górze

Domowy Kościół, podobnie jak wiele innych wspólnot, angażuje się w prowadzenie konferencji, rozważań i modlitwy różańcowej w ramach czuwań odbywających się w Kaplicy Matki Bożej Częstochowskiej w sanktuarium na Jasnej Górze⁴⁵. Jest to utrwalona praktyka Kościoła częstochowskiego, mająca miejsce w nocy z 11 na 12 dnia każdego miesiąca⁴⁶. Domowy Kościół podejmuje to zadanie corocznie 11 marca. Małżeństwa w sposób duchowy powierzają wówczas Jasnogórskiej Matce swoje troski i problemy, obejmując je wspólnotową modlitwą⁴⁷.

⁴³ Por. Redakcja Radia Fiat, *Domowy Kościół*, <https://fiat.fm/audycje/domowy-kosciol/> [11.07.2025].

⁴⁴ Por. M. Gawron, M. Gawron, *Audycje w Katolickim Radiu Fiat*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 123–124.

⁴⁵ Por. M. Karbownik, J. Karbownik, *Czuwanie na Jasnej Górze*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 140; Sz. Z. Jabłoński, *Eklezjalny wymiar nawiedzenia Maryi w znaku jasnogórskiego obrazu*, „Studia Prymasowskie” 2 (2008) nr 2, s. 89.

⁴⁶ Por. BNO, *Czuwanie Archidiecezji Częstochowskiej*, <https://czestochowskie24.pl/kosciol/czuwanie-archidiecezji-czestochowskiej/> [25.06.2025].

⁴⁷ Por. M. Karbownik, J. Karbownik, *Czuwanie na Jasnej Górze*, s. 140.

5.3. Grupa formacji liturgicznej Dobro Liturgii

W archidiecezji częstochowskiej działa grupa formacji liturgicznej „Dobro Liturgii”, powstała w 2010 r. z inicjatywy ks. Damiana Kwiatkowskiego, który pełni funkcję jej moderatora do dziś⁴⁸. Spotkania tej grupy realizują jedno z podstawowych zadań życia chrześcijańskiego – służbę (diakonię). Jak podkreślają jej członkowie: „Oddajemy Kościołowi to, co jesteśmy mu winni, czyli wkład w jego działanie i rozwój. Czynimy to w aspekcie liturgii. Koncentracja na kulcie Bożym pozwala bowiem czynić z naszego zaangażowania wyspecjalizowany element budowania posługi wiernych w Kościele”⁴⁹.

Ponieważ uczestnicy grupy należą do rodzinnej gałęzi Ruchu Światło-Życie, jaką jest Domowy Kościół, podejmują oni różne formy posługi liturgicznej w jego ramach. W celu właściwego przygotowania się do pełnienia posług liturgicznych członkowie grupy pogłębiają swoją wiedzę o różnych aspektach liturgii podczas comiesięcznych spotkań formacyjnych oraz w trakcie celebracji liturgicznych realizowanych w ramach grupy⁵⁰.

5.4. Inicjatywy muzyczne

Środowisko osób związanych z Domowym Kościołem często angażuje się w posługę muzyczną na rzecz wspólnoty. Jedną z jej podstawowych form jest śpiew podczas rekolekcji ruchu. Wiele osób, kierując się pasją do muzyki i śpiewu, rozwinęło tę posługę znacznie szerzej. Przykładem jest rodzinne muzykowanie rodziny Anastazji i Andrzeja Filipskich, którzy wraz z przyjaciółmi utworzyli zespół ewangelizacyjno-muzyczny „77FM Formacja z Mocą”, mający na celu uwielbianie Boga śpiewem i głoszenie kerygmatu. Zespół jest rozpoznawalny w Kościele lokalnym dzięki posłudze podczas wieczornych koncertów w Częstochowie w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa oraz nagraniu płyty pt. „W Tobie moc”⁵¹.

Innym znaczącym osiągnięciem osób z Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej było dwukrotne skomponowanie tzw. piosenki roku dla Ruchu Światło-Życie, czyli utworu muzycznego ilustrującego temat pracy formacyjnej danego roku. Wyboru dokonuje się w konkursie prowadzonym przez Centralną Diakonię Muzyczną oraz Centralną Diakonię Jedności. Po raz pierwszy miało to miejsce w roku formacyjnym 2018/2019, kiedy zwyciężyła piosenka Marty i Dariusza Ma-

⁴⁸ Por. A. Kubicka, K. Kubicki, *Domowy Kościół w archidiecezji Częstochowskiej*, „Domowy Kościół. List do wspólnot rodzinnych” 47 (2022) nr 166, s. 58–60.

⁴⁹ D. Kwiatkowski, *O nas*, <https://www.dl.bonum.cba.pl/index.php/about-us> [23.07.2025].

⁵⁰ Por. M. Karbownik, J. Karbownik, *Grupa formacyjna „Dobro Liturgii”*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 94.

⁵¹ Por. A. Filipiska, *Świadeństwo rodzinnego życia pod skrzydłami Domowego Kościoła spisane piórem Anastazji Filipskiej, która wraz z mężem Andrzejem pełniła posługę VI z kolei pary diecezjalnej w latach 2001–2004*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 46.

dejskich pt. „Młode serca”. Ponownie wyróżnienie to przyznano w roku formacyjnym 2023/2024 utworowi pt. „Żywy jest Kościół Twój”, którego autorem słów i muzyki jest Dariusz Madejski⁵².

5.5. Jaselkowy teatr Domowego Kościoła

Interesującym przejawem działań środowiska Domowego Kościoła, wpisującym się w budowanie nowej kultury, jest ponad dziesięcioletnia tradycja Jaselkowego Teatru Domowego Kościoła. Kilkunastoosobowy zespół prezentuje przedstawienia oparte na scenariuszach Marcina Kobierskiego, aktora Teatru Bagatela w Krakowie. Spektakle odbywają się w różnych miejscach, choć początkowo – i najczęściej – wystawiane były w kościele parafii św. Jana Kantego w Częstochowie⁵³.

Przedstawienia ukazują historię narodzenia Jezusa Chrystusa w niekonwencjonalnej scenerii czasu, miejsca i okoliczności, nierzadko wplatając elementy humorystyczne. Ich celem jest ukazanie uniwersalnego przesłania prawdy o Bożym Narodzeniu oraz pobudzenie widzów do głębszej refleksji nad osobistym odniesieniem do tej tajemnicy wiary⁵⁴. Jaselka, mimo różnych konwencji inscenizacyjnych, zawsze odwołują się do treści ewangelicznych, a ich schemat kompozycyjny łączy wymiar narracyjny z aktualizacyjnym⁵⁵.

5.6. Modlitwa żon za mężów i mężów za żony

Jedną z młodszych inicjatyw, dopiero kształtujących się w praktyce duszpasterskiej archidiecezji, jest comiesięczny czas wspólnotowej modlitwy w intencji współmałżonka. Spotkania odbywają się w Domu Ruchu Światło-Życie w Częstochowie. Najpierw organizowano je dla żon, a z czasem również oddzielnie dla mężów. Każde spotkanie składa się z dwóch części. Pierwsza ma charakter swobodnej rozmowy uczestników na tematy związane z ich życiem. Druga to modlitwa w ramach adoracji Najświętszego Sakramentu, obejmująca uwielbienie, moment ciszy, zawierzenie współmałżonka, modlitwę różańcową oraz akt oddania św. Józefowi⁵⁶.

⁵² Por. M. Karbownik, J. Karbownik, *Oazowe piosenki roku*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 137–138.

⁵³ Por. ALM, *Jaselka u hrabiny w wykonaniu Wspólnoty Kościoła Domowego*, <https://fiat.fm/kosciol/jaselka-u-hrabiny-w-wykonaniu-wspolnoty-kosciola-domowego/> [11.06.2025]; A. Kubicka, *Jaselkowy teatr Domowego Kościoła*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 130–131.

⁵⁴ Por. Tamże, s. 132.

⁵⁵ Por. M. Paciuszkiewicz, *Konwencje teatralne twórczości jaselkowej*, „Roczniki Humanistyczne” 20 (1972) z. 1, s. 42.

⁵⁶ Por. A. Kubicka, M. Gawron, *Modlitwa żon za mężów i mężów za żony*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, s. 128–129.

Zakończenie

Obchody stulecia istnienia Kościoła częstochowskiego stanowią szczególną okazję do ukazania miejsca i roli Domowego Kościoła – rodzinnej gałęzi Ruchu Światło Życie – w życiu archidiecezji. Geneza tej wspólnoty w diecezji sięga 1973 r., kiedy to równoległe z ogólnopolskim powstaniem Domowego Kościoła powstały pierwsze kręgi w Częstochowie.

Przeprowadzona analiza pozwoliła uchwycić specyfikę obecności i rozwoju Domowego Kościoła w archidiecezji częstochowskiej, ukazując jego znaczenie w strukturze tego Kościoła lokalnego. Chociaż opracowanie nie mogło w pełni wyczerpać podjętego tematu – przede wszystkim ze względu na ograniczoną liczbę istniejących źródeł pisanych i brak wcześniejszych opracowań naukowych – zrealizowano podstawowy cel badawczy, jakim było ukazanie istoty zjawiska oraz jego głównych uwarunkowań historycznych i duszpasterskich.

Struktura Domowego Kościoła w archidiecezji częstochowskiej zachowuje spójność z kościelnym modelem organizacyjnym, obejmując podział na kręgi parafialne i rejony, przy czym rejony odpowiadają regionom duszpasterskim archidiecezji. Stabilność tej struktury potwierdza ciągłość posługi kolejnych par diecezjalnych i księży moderatorów, a także systematyczny wzrost liczby kręgów, ukazując szereg wiernych z diecezji zaangażowanych w ideę troski i szerzenia formacji w Domowym Kościele.

Owocem formacji prowadzonej w Domowym Kościele, jako przejaw uformowania dojrzałych wiernych, ich rodzin i wspólnot lokalnych, jest szeroka gama dzieł i inicjatyw służących całej wspólnotie diecezjalnej. Wszystkie te przedsięwzięcia, zakorzenione w duchowości małżeńskiej i rodzinnej, nie tylko umacniają więzi wewnątrz wspólnoty Domowego Kościoła, ale również wnoszą trwały wkład w życie duszpasterskie i kulturalne całej archidiecezji częstochowskiej.

W świetle przeprowadzonych badań Domowy Kościół jawi się zatem jako wspólnota, która w sposób szczególny współtworzyła i nadal współtworzy życie religijne Kościoła częstochowskiego. W jego ramach rodziny nie są jedynie odbiorcami działań duszpasterskich, lecz stają się ich aktywnym podmiotem, realizując swoją misję ewangelizacyjną w duchu sakramentalnej jedności małżeńskiej. Analiza wykazała, że rozwój tej wspólnoty pozostaje ściśle związany z konsekwentnie budowanym w archidiecezji systemem duszpasterstwa rodzin, a także z bogatą tradycją ruchów i stowarzyszeń prorodzinnych.

Mimo szczupłości materiałów źródłowych udało się jednak ukazać istotę formacyjnego oddziaływania Domowego Kościoła, jego zakorzenienie w tradycji Ruchu Światło-Życie oraz wkład w tworzenie duchowego dziedzictwa Kościoła częstochowskiego. Zebrane dane potwierdzają, że wspólnota ta, poprzez swoje struktury, duchowość i dzieła, stanowi trwały znak żywotności i misyjnego dynamizmu Ko-

ścioła lokalnego. Wyniki analizy mogą stać się punktem wyjścia do dalszych badań porównawczych nad rozwojem Domowego Kościoła w innych diecezjach Polski, a także do pogłębionych studiów nad teologią duchowości małżeńskiej w kontekście życia Kościoła partykularnego.

W perspektywie jubileuszu stulecia archidiecezji Domowy Kościół jawi się jako jeden z dynamicznych i twórczych nurtów jej życia, łączący troskę o formację rodzin z aktywnym uczestnictwem w misji Kościoła lokalnego. Jego obecność, zakorzeniona w tradycji i otwarta na współczesne wyzwania, pozostaje ważnym elementem dziedzictwa Kościoła częstochowskiego.

Bibliografia

1. Źródła

1.1. Dokumenty Kościoła powszechnego

Franciszek, adhortacja apostolska *Amoris laetitia*.

Jan Paweł II, adhortacja apostolska *Familiaris Consortio*.

Jan Paweł II, encyklika *Evangelium Vitae*.

Jan Paweł II, List do rodzin *Gratissimam sane*.

Pius XII, encyklika *Mystici Corporis Christi*.

Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o kościele *Lumen Gentium*.

1.2. Dokumenty diecezji częstochowskiej

Bareła S., *Dekret o ustanowieniu regionów duszpasterskich w diecezji częstochowskiej*, „Wiadomości Archidiecezji Częstochowskiej” 56 (1982), s. 43.

Bareła S., *Statut regionów duszpasterskich diecezji częstochowskiej*, „Wiadomości Archidiecezji Częstochowskiej” 57 (1983), s. 154–157.

Depo W., *Statut Archidiecezjalnego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin NAZARET*, „Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie” 8 (2020) nr 4, s. 36–40.

Domowy Kościół Archidiecezji Częstochowskiej, „Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie” 13 (2025) nr 3, s. 43–44.

Struktura rejonowa Domowego Kościoła, „Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie” 13 (2025) nr 3, s. 44–45.

1.3. Katalogi diecezji częstochowskiej

Duda M., Jasione S., Mikołajczyk M., Maciążek P., *Kościół częstochowski 1987. Katalog osób i instytucji*, Częstochowa 1987.

Mielczarek J., Mikołajczyk M., *Archidiecezja częstochowska. Katalog 1993*, Częstochowa 1993.

Mielczarek J., Mikołajczyk M., *Archidiecezja częstochowska. Katalog 2005* Częstochowa 2006.

Walicki J., *Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1968*, Częstochowa 1968.

Wolnicki P., *Archidiecezja częstochowska. Katalog 2011*, Częstochowa 2012.

Związek J., *Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1978*, Częstochowa 1978.

1.4 Źródła Domowego Kościoła, gałęzi Ruchu Światło-Życie

Blachnicki F., *Idąc, czyńcie uczniami. Rozważania o uczniach Pana*, oprac. M. Wiatrowska, Kraków 2008.

Blachnicki F., *Namiot Spotkania*, Krościenko 2000.

Blachnicki F., *Sympatycy czy chrześcijanie. Katechumenat na dzisiejszą godzinę*, oprac. D. Franków, Kraków 2011, s. 79–92.

Centralna Diakonia Domowego Kościoła, *Oaza nowego życia I stopnia dla rodzin. Podręcznik*, wyd. VI popr. i uzupełn., Kraków 2013.

Maciejewska K., Maciejewski P., *Bogu dziękujcie ducha nie gości*, Kraków 2023.

Zasady Domowego Kościoła gałęzi rodzinnej Ruchu Światło-Życie, Kraków 2021.

1.5 Źródła Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej

Filipska A., *Świadectwo rodzinnego życia pod skrzydłami Domowego Kościoła spisane piórem Anastazji Filipskiej, która wraz z mężem Andrzejem pełniła posługę VI z kolei pary diecezjalnej w latach 2001-2004*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Longiewka, Częstochowa 2023, s. 38–45.

Gawron M., Gawron M., *Audycje w Katolickim Radiu Fiat*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Longiewka, Częstochowa 2023, s. 123–125.

Grudzińska A., *Trochę historii, czyli jak powstał Domowy Kościół archidiecezji częstochowskiej*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Longiewka, Częstochowa 2023, s. 9–13.

Jagoda E., Jagoda R., *Świadectwo Elżbiety i Romana Jagodów, VII z kolei pary diecezjalnej, ukazujące czas posługi w Domowym Kościele (2004-2009) jako błogosławiony czas wzrastania i działania*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Longiewka, Częstochowa 2023, s. 49–52.

Karbownik M., Karbownik J., *Czuwanie na Jasnej Górze*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Longiewka, Częstochowa 2023, s. 139–140.

- Karbownik M., Karbownik J., *Grupa formacyjna „Dobro Liturgii”*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Łongiewka, Częstochowa 2023, s. 93–97.
- Karbownik M., Karbownik J., *Oazowe piosenki roku*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Łongiewka, Częstochowa 2023, s. 137–138.
- Karbownik M., Karbownik J., *Pary diecezjalne i moderatorzy diecezjalni odpowiedzialni za Domowy Kościół archidiecezji częstochowskiej w latach 1973-2023*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Łongiewka, Częstochowa 2023, s. 14–22.
- Kubicka A., Gawron M., *Modlitwa żon za mężów i mężów za żony*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Łongiewka, Częstochowa 2023, s. 128–129.
- Kubicka A., *Jaselkowy teatr Domowego Kościoła*, [w:] *Żywy jest Kościół Twój. 50 lat Domowego Kościoła archidiecezji częstochowskiej*, red. A. Grudzińska, M. Karbownik, J. Karbownik, A. Grudzińska-Łongiewka, Częstochowa 2023, s. 130–136.
- Kubicka A., Kubicki K., *Domowy Kościół w archidiecezji Częstochowskiej*, „Domowy Kościół. List do wspólnot rodzinnych” 47 (2022) nr 166, s. 58–60.
- Rejon częstochowski I*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=59 [14.06.2025].
- Rejon częstochowski II*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=2263 [14.06.2025].
- Rejon częstochowski III*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=2268 [14.06.2025].
- Rejon radomszczański*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=61 [14.06.2025].
- Rejon wieluński*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=63 [14.06.2025].
- Rejon zawierciański*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=57 [14.06.2025].
- Rejony*, https://cz.oaza.pl/dk/?page_id=9 [14.06.2025].

2. Opracowania

- ALM, *Jaselka u hrabiny w wykonaniu Wspólnoty Kościoła Domowego*, <https://fiat.fm/kosciol/jaselka-u-hrabiny-w-wykonaniu-wspolnoty-kosciola-domowego/> [11.06.2025].
- BNO, *Czuwanie Archidiecezji Częstochowskiej*, <https://czestochowskie24.pl/kosciol/czuwanie-archidiecezji-czestochowskiej/> [25.06.2025].
- Cichobłazińska A., *30 lat Domowego Kościoła, Oazowa przygoda z Chrystusem*, „Niedziela częstochowska” 29/2003, <https://m.niedziela.pl/artukul/17804/nd/Oazowa-przygoda-z-Chrystusem> [16.06.2025].

- Cyran W., *Wspólnota Przymierza Rodzin „Mamre”*, Częstochowa 2008.
- Duda M., *Pasterz i Ojciec*, [w:] *Człowiek zawierzenia. Stefan Bareła, III Biskup częstochowski (1916-1984)*, red. W. Dąbrowska, M. Duda, M. Mikołajczyk, Częstochowa 1986, s. 45–58.
- Gasiński S., *Wspomnienie o śp. ks. Janie Wilku*, „Częstochowskie Studia Teologiczne” 34 (2006), s. 243–246.
- Goleń J., *Duszpasterstwo rodzin wsparciem rodziców w wychowaniu*, „Roczniki Teologiczne” 66 (2019) z. 6, s. 177–192.
- Jabłoński Sz. Z., *Eklezjalny wymiar nawiedzenia Maryi w znaku jasnogórskiego obrazu*, „Studia Prymasowskie” 2 (2008) nr 2, 59–97.
- Klima E., *Struktury Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica” 11 (2011) s. 45–77.
- Królak T., *Duszpasterstwo rodzin*, [w:] *Kościół w Polsce 2023. Raport. Katolicka Agencja Informacyjna Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego J. Paderewskiego*, red. J. Operacz, Warszawa 2023, s. 107–116.
- Kwiatkowski D., *O nas*, <https://www.dl.bonum.cba.pl/index.php/about-us> [23.07.2025].
- Kwiatkowski D., *Wtajemniczenie w małżeństwo. Domowy Kościół – małżeństwo w formacji Ruchu Światło-Życie*, Częstochowa 2023.
- Nowak M., *Metodologia nauk teologicznych. Wprowadzenie do badań naukowych w teologii*, Lublin 2019.
- Paciuszkiewicz M., *Konwencje teatralne twórczości jasełkowej*, „Roczniki Humanistyczne” 20 (1972) z. 1, s. 41–73.
- Redakcja Radia Fiat, *Domowy Kościół*, <https://fiat.fm/audycje/domowy-kosciol/> [11.07.2025].
- Seweryn D., *Nasze korzenie. Wspomnienia i świadectwo*, Kraków 2019.
- Śmigiel W., *Ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy wspierające rodzinę jako Kościół domowy*, [w:] *Rodzina jako Kościół domowy*, red. A. Tomkiewicz, W. Wiczorek, Lublin 2010, s. 453–464.
- Wodarczyk A., *Ruch Światło-Życie. Osoba założyciela, historia ruchu i rozwój w Archidiecezji Katowickiej*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 27/28 (1994/1995), s. 343–357.
- Wodarczyk A., *Tak wszystko się zaczęło. Ruch Światło-Życie. Charyzmat i wierność. Materiały pomocnicze do katechez i konferencji*, Katowice 2014.